

1.

Felige: Elmult az idő: midőn születésemelte
Az embert magasba, vagy röghöz kötö'!

Az árva-firí.

(Verses elbeszélés.)

Trissen hantolt sírdomb mellett
Örvegy asszony kis fiával
Térden állva sir-rí-rókoq,
S bánatában nem lát, nem hal.

„Mindenható, szent istenem!
Mért vetted el férjem-uram?
Mit tegyek majd gyöngé asszony,
Hogy neveljem még kis fiam?..

Így jajgat az ifjú örvegy,
S fiacskája búsan nézi,
S kreme seáraz: könye nem hull,
De a csapást síve érzi — — — —

A gyász-nő már rég noogatja:
»Fiasszony, jöjön haza,
Mert az este már ránk borul,
S még meghülhet fiacskája...!«

Nagy sokára — öreg este —
A szegény nő haramégyen;
De nincs nyugta: nagy keserve
Kínra, gyöttri minden lépten.....

A kis árva fojtott ~~kín~~ közt
Mind-mind addig nézi anyját,
Mig »Morphéus« reáküldi
Megnyugtató, édes álmát — —

Másnap reggel a pirkadás
Az örvegyet ébren leli.
Egész éjjel nem volt nyugta:
Minden perce kín volt neki:

.

Pádasdy - pmü

Érk. 1893. sept. 28.

V.
L.)

*Feladom, mert d'ama tölthetnek
Itt az elvált köztörvény,
Véltig ananygallótt vitéz,
Eben ismered hamarosan!*

*Ma pedig az - eides fia,
Ehhez állt Dörmöcske?...
Pádasdy volt akkor tojtó meg,
De most megjött az a ravasz.
- Vitéz tisztelet a harcossá,
Esetet lepettőgyelone,
Kapitány lett, majd megvagy,
Parancsot hord a melle!*

*A kéknyelű naggyedvane,
A határny rinyegve*

*Kéret, hogy a polgármester
Minden ügyet kénytelen
Ez után a hódolásra
Rokinnakat keressék fel.*

*És az a vána a fűfű - ömöggy
Ehhez állt a nagyjébot
Egyen anyam Pécsett
Kétszer dol. - Ist, melyre...*

*Ami írta, hogy a nagy
Fégy megkelt a nagy tölthet,
Tudom, hogy a nagy
Ez a helyen a nagy tölthet.*

*Ez az a nagy a nagy tölthet
Ehhez állt a nagy tölthet
Egyen a nagy tölthet
Egyen a nagy tölthet.*

Tixsker..., huszskor..., nem, de skákskor
Is fölriadt fájdalmában;
Es — ha nincs ott fiacskája —
Reggel talán lelük holtan....!

A napsugár be-benék a
Nyitra hagyott kis ablakon,
Soda sompolyg az árvához
Es csókolja őt homlokon.

A fiúcska barna fűrtit
Füvnyugárkör veszi körül —
Edesanyja meglátja azt:
Hozza mégyen és mellé ül;

Majd meg az ágy véle mellett
Le térdel és höimát mond:
(Aki látná azt hinné, hogy
A kis lakban kevés a gond!)

Istenem, ki ottan fűrt vagy,
Oh hallgasd meg könyörgésem!
Nem kérek én más egyebet,
Csak éltesd fiam nékem!..

Es könyei megerodnek:
S megeryhítik nagy fájdalmát —
A fiúcska fölébred és
Anyja arcán könnyeket lát:

„Edes anyám! Drága anyám!”
— Így kiált föla kis árva —
De elhal a szó két ajkán,
A hogy anyját sirni látja.

Anyja hallja fia hangját:
Fölcsudik fájdalmából;
Segymás keblét átölölve:
Két fájó szív egymásba foly!..

...» Be sirj, ne sirj, jó anyácskám!»
— Vigasztalja őt kis fia —

, Hogyné sirjak én magzatom,
Middn sirban van az apa!

Segémg övegy vagyok én most,
Este, fiam, gyermek-árvá:
Gyöngé asszony, nem kereshet,
I nem költhet úgy a fiára:

Ross ruhában köll majd járnod,
És ömülnöd, ha naponta
Barna kenyér — sávarak kenyér —
Elég jüthet asetalunkra.....!"

És az övegy könyes arcát
Két kezébe rejtve sir-ri
, En-teremtöm!" — így jajdul föl —
, Télen vaj' mit fogok tenni!?"

»Ne kokogjon, jó anyácskám!"
— Esdekel a kis fiúcska —
»Jó az isten s majd megsegít:
Még más is jut az asetalra!..."

»Jól tanulok én mostan is,
De még jobban tanulok majd,
És ír leszek — ír leszek ám —
Mire a fa tixsner kihajt!"

*

Évek jöttek — évek multak:
Jó nagy idő' kelt el szármagon:
Az övegy "fiúcskájá"
Héj, már rég jár »saját lábom«:

Iskoláit elvégezte,
És mindenütt megdicsérték,
I-mivel mindig szorgalmas volt
Ösztöndíjjal segítették.

Stúr a segély nem volt ép nagy;

Depajtásit tanította,
Es ezeknek szüleinél
A halát ő megtalálta:

Hol ruhával kedveskedtek,
Hol meg, néhány pengőpénnyel;
S jó anyjára is gondoltak,
Ellátván őt élelemmel —

Így eltelt a sok idő:
A fiú » szép legényé « vált;
Es beállva katonának:
A sok körül nagyon kivált!

Téleszendo sem tellett el
S hadnagy lett az önkéntesből;
Es egy évre az ifjú tiszet
Főhadnaggyig vitte azt föl! — — —

— — — Föl-fölkarsant a riadó:
»Háborúba — Pozsonyba!« ...
Es a többi katonával
Elindult az örevegy fia.

Lokogott a bucsukó nép ...
Sirdogált az árva anyja ...
Búsongott a harci sereg,
Hogy rokonit itten hagyja:

„De sirj, drága édes anyám:
A harctérről vissza térek, —
Es azután ... és azután
Holtig leszek én te véled! ...“

A bánkodó örevegyasszonyt
Így kísérle vigasztalni
Háborúba menő fia, —
De nem tudta megnyugtanni! ...

Elindult avonát végre,
Es eker meg eker kendő
Lengett búsán ö-utánok
(Hányónak volt az » haláljelző «!)

*

;

Jolyórépor s ágyútüz közt
 Felér mult el, — békét kötnek;
 És ezután nem sokára
 Haza jönnek a vitézek — — —

Jönnék! I skinek a szülője,
 Testvére vagy más rokonja
 Elébe megy a vonatnak,
 S vágytól telve várva-várja!

... Berobog a cifra vonat:
 Exer » Eljen! « reng a légtérben...
 Ki-kiszállnak a vitézek,
 Psorakoznak rendbe szépen;

Dee körben szemekkel
 A nép között kutatgatják:
 Szülőjüket, testvérüket,
 Rokonuskat — merre látják?

... Leneseó és éljenkés közt
 Indulnak a laktanyába...
 Laktanyába: ahol őket
 A rokonság már rég várja — —

Utca hosszat mindegyik hára
 Szönyegeekkel, virágokkal
 Díszített, s az ablakokban
 Sok szép nő van: mint az angyal: —

Roskorikat, bokrétaikat
 Dobálnak a harcra.
 (Megérdemlik, mert ők bizony
 Tübbe mentek több csatába!)

Csillog-villog a legényiség
 Szeme a nagy diadalról!
 — Akár háznak a szemében
 Köny születek sarcán lefoly —

A laktanyán várakozó
 Nép között az őrvég is ott.

És ahogy sereged megjö
Sfiát látja — nagyot sikolt:

Amul, mert ő ama tisztelessé
Aki ott az első közt van,
Sfelig anyu-gallórt visel,
Nem ismer rá hamarosan!

Már pedig az — „édes fia”,
Aki elvult Pozniába?...
Főhadnagy volt akkor tájt még,
De most nagyobb az ő rangja.

— Vitéz tiszet volt a haremekön,
Exért lépett nagy előre:
Kapitány lett, majd megörnaggy,
S aranyérmét hord a melle!.....

A laktanya nagy udvarán
A hatóság ünnepeken
Togadja a katonákat,
Sellekedve az exredesen

Kéret fog a polgármester
Minden egyes közközművel; —
Ezután a hősharcfiak
Rokonukat keresik fel.

... És az »árva« ifjú-örnaggy
Lőrul szállva anyjához lép:
»Draga anyám! Est rebegi
Skeblére dől... (Oh, mily szép kép!)

*

Am azóta, hogy az övegy
Terje meghalt s sirba tették,
Tíkszer zöldült ki az erdő,
S az ibolyát tíkszer szedték...

És az akkor »gyermek-árva«
Főslatát az ég sigalta:
Nagy ír lett a kis fiúból:
Övegy anyja eltartója!

